

ІНТЕГРАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАШКІЛЬНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Бабенко І. В.

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогічної майстерності
та менеджменту імені І. А. Зязюна
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка
ORCID ID: 0000-0001-6481-014X

У статті розглядається проблема інтеграції педагогічної майстерності у фахову підготовку майбутніх учителів як необхідна умова для ефективної організації позашкільної роботи. Актуальність дослідження зумовлена тим, що сучасна освіта вимагає від педагога не лише глибоких предметних знань, а й комплексу особистісних якостей, які особливо важливі в неформальному освітньому середовищі. Аналізуючи педагогічну майстерність як інтегративну якість, що поєднує професійні знання, практичні вміння та ціннісні орієнтації, автор обґрунтовує її ключову роль у формуванні творчої, ініціативної й відповідальної особистості вчителя.

У роботі виділено три рівні інтеграції: теоретичний (засвоєння основ педагогіки та психології), практичний (залучення до організації гуртків, проєктів, виховних заходів) і ціннісно-рефлексивний (формування професійної позиції та здатності до самоаналізу). Зазначається, що системність, наступність і роль наставника є основними умовами для досягнення цілісного результату. Автор детально розкриває методичні підходи, які сприяють цьому процесу, а саме: компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований, культурологічний і рефлексивний. Кожен із цих підходів розглядається як окремий, але взаємопов'язаний компонент цілісної системи підготовки.

Особлива увага приділяється практичним прийомам, які забезпечують реалізацію інтеграційних підходів: моделюванню педагогічних ситуацій, інтерактивному навчанню, проєктній діяльності, рефлексивним практикам і творчо-мистецьким методам. Завдяки їхньому комплексному застосуванню майбутній педагог набуває не лише теоретичних знань, а й реального досвіду, що дає йому змогу творчо підходити до організації позашкільної роботи. Підсумовуючи, у статті довели, що лише системна й цілеспрямована інтеграція педагогічної майстерності дає змогу сформувати фахівця, здатного перетворити позашкільну діяльність на потужний інструмент виховання, соціалізації та гармонійного розвитку школярів.

Ключові слова: педагогічна майстерність, позашкільна робота, професійна підготовка, інтеграція, компетентнісний підхід, педагогічна практика.

Babenko I. V. Integration of pedagogical skill in the process of professional training for the organization of extra-school work of the future teacher

The article addresses the issue of integrating pedagogical mastery into the professional training of future teachers as a necessary condition for the effective organization of extracurricular activities. The relevance of the study lies in the fact that modern education requires teachers not only to possess deep subject knowledge but also to develop a set of personal qualities that are particularly important in a non-formal educational environment. Analyzing pedagogical mastery as an integrative quality that combines professional knowledge, practical skills, and value orientations, the author substantiates its key role in shaping a creative, initiative-driven, and responsible teacher's personality.

The study highlights three levels of integration: theoretical (mastering the basics of pedagogy and psychology), practical (engagement in the organization of clubs, projects, and educational events), and value-reflective (formation of a professional stance and the ability to self-analyze). It is emphasized that systematization, continuity, and the role of mentorship are the main conditions for achieving a holistic result. The author elaborates on methodological approaches that contribute to this process, namely: competency-based, activity-based, learner-centered, cultural, and reflective approaches. Each of these is considered as a separate but interconnected component of the holistic training system.

Special attention is given to practical techniques that ensure the implementation of integration approaches: modeling pedagogical situations, interactive learning, project-based activities, reflective practices, and creative-artistic methods. Through their comprehensive application, future teachers acquire not only theoretical knowledge but also real-life experience, enabling them to creatively approach the organization of extracurricular work. In conclusion, the article demonstrates that only systematic and purposeful integration of pedagogical mastery can shape a professional capable of transforming extracurricular activities into a powerful tool for education, socialization, and the harmonious development of schoolchildren.

Keywords: pedagogical mastery, extracurricular activities, professional training, integration, competency-based approach, teaching practice.

Вступ. Проблема формування педагогічної майстерності завжди залишалася ключовою в процесі професійної підготовки майбутнього вчителя. Сьогоднішні трансформації освітнього простору, що відбуваються під впливом суспільних, культурних і політичних змін, актуалізують необхідність поєднання теоретичних знань із практичними вміннями. Сучасний педагог має бути не лише фахівцем у своїй галузі, а й організатором різноманітної виховної діяльності, здатним зацікавити, згуртувати й підтримати учнів у позаурочний час.

Позашкільна робота стає тим середовищем, де майбутній учитель може випробувати власні педагогічні здібності, реалізувати креативний потенціал, навчитися будувати довірливі стосунки з дітьми в умовах неформального спілкування. Саме тому інтеграція педагогічної майстерності в підготовку до організації позашкільної діяльності є важливим чинником професійного становлення педагога нового покоління.

Методи та методики дослідження. У процесі дослідження інтеграції педагогічної майстерності в систему підготовки майбутніх учителів до організації позашкільної роботи використано широкий спектр наукових і методичних джерел. Зокрема, у працях І. Бабенко проаналізовано значення педагогічної майстерності як чинника ефективності освітнього процесу, що дало змогу обґрунтувати її роль у формуванні готовності до організації виховної діяльності. В. Берека звернув увагу на особливості підготовки педагогічних кадрів для позашкільних закладів у контексті реформування освіти, що дало можливість простежити історичні та концептуальні засади проблеми. Методичні рекомендації під редакцією В. Вербицького, А. Корнієнка й В. Мачуського стали цінним джерелом для визначення сучасного змісту позашкільної освіти та підготовки

педагогів до роботи у відповідному середовищі. Праця Т. Кравцової висвітлює аспекти розвитку професіоналізму майбутніх магістрів у процесі практичної підготовки, що використано для аналізу прикладного характеру педагогічної діяльності.

У роботі В. Могілевської окреслено інноваційні підходи до управління позашкільною освітою на регіональному рівні, що допомогло розглянути організаційно-управлінський аспект досліджуваної проблеми. Концептуальні основи модернізації змісту позашкільної освіти, представлені І. Мосяковою (2018), дали можливість розкрити стратегічні напрями розвитку галузі. Методичні та практико-нормативні засади функціонування позашкільних навчальних закладів, розроблені О. Семеновим, використано для системного аналізу діяльності освітніх інституцій. На окрему увагу заслуговує робота Н. Хамської, А. Киналь і К. Полянської, яка розкриває практико-зорієнтований підхід до формування загальнопедагогічної компетентності майбутніх учителів.

Методологічну основу дослідження становили теоретичні методи (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення) – для опрацювання наукової та методичної літератури, визначення концептуальних засад інтеграції педагогічної майстерності; системно-структурний підхід – для визначення взаємозв'язків між компонентами професійної підготовки; педагогічне моделювання – для обґрунтування шляхів інтеграції педагогічної майстерності в практику підготовки вчителів; узагальнення передового педагогічного досвіду – для виокремлення ефективних форм і методів організації позашкільної діяльності.

Таким чином, використані матеріали й методи дослідження дали змогу комплексно розглянути проблему інтеграції педагогічної

майстерності в процесі професійної підготовки майбутніх учителів та обґрунтувати її значення для організації позашкільної роботи.

Метою статті є обґрунтування шляхів інтеграції педагогічної майстерності в процес фахової підготовки майбутніх учителів, зокрема в аспекті організації позашкільної діяльності як важливого чинника їхнього професійного становлення.

Результати. Педагогічна майстерність охоплює не лише володіння методами та прийомом навчання, а й комплекс особистісних якостей, які забезпечують ефективність педагогічної взаємодії: гуманістичну спрямованість, педагогічний такт, комунікативну культуру, здатність до творчого конструювання виховних ситуацій. Саме ці якості особливо необхідні під час організації позакласної та позашкільної роботи, адже поза уроком дитина перебуває в іншому психоемоційному стані, відкритішому до спілкування, гри, колективних форм діяльності. Тому завдання педагога полягає не лише в управлінні діяльністю учнів, а й у створенні умов для самореалізації, розвитку ініціативи, виховання громадянської позиції та ціннісних орієнтацій.

Інтеграція педагогічної майстерності в процесі підготовки майбутнього вчителя відбувається на кількох рівнях. По-перше, це теоретичний рівень, що передбачає засвоєння студентами основ педагогіки, психології, методики виховної роботи. Вивчення змісту, форм і методів позашкільної діяльності формує уявлення про її можливості для розвитку особистості школяра. По-друге, практичний рівень передбачає безпосереднє залучення майбутніх педагогів до організації гуртків, секцій, творчих об'єднань, участь у підготовці виховних заходів, свят, проєктів. Таке занурення в практику є найефективнішим способом формування вміння застосовувати педагогічні знання в реальних умовах. По-третє, ціннісно-рефлексивний рівень полягає у формуванні професійної позиції майбутнього вчителя, його здатності критично оцінювати власну діяльність, робити висновки й удосконалювати педагогічну майстерність.

Суттєвою умовою інтеграції педагогічної майстерності є системність і наступність у підготовці. Якщо робота з майбутнім учите-

лем у вищій школі зводиться лише до відпрацювання окремих навичок (наприклад, проведення виховних бесід чи організація масових заходів), без поєднання з розвитком особистісних якостей і педагогічного мислення, то вона не може забезпечити комплексного результату. Навпаки, цілісна інтеграція передбачає гармонійне поєднання знань, умінь і цінностей у професійному становленні студента. Педагогічна практика, волонтерська діяльність, участь у студентських клубах і творчих об'єднаннях стають важливими майданчиками для вдосконалення цих умінь [1, с. 69].

Особливу роль у цьому процесі відіграє наставник – викладач чи керівник практики, який демонструє зразки педагогічної майстерності та створює умови для їх наслідування й розвитку в студентів. Сутність педагогічного наставництва полягає не лише в контролі чи оцінюванні діяльності майбутнього вчителя, а й у підтримці його творчих пошуків, у стимулюванні до саморозвитку й професійного самовдосконалення. Завдяки цьому майбутні педагоги усвідомлюють, що організація позашкільної роботи – це не формальна обов'язковість, а можливість зробити освітній процес цілісним і життєво значущим для дитини [8, с. 291].

Інтеграція педагогічної майстерності у фахову підготовку майбутнього вчителя також тісно пов'язана з розвитком його творчих здібностей. Позашкільна діяльність потребує оригінальних підходів, умінь імпровізувати, використовувати міжпредметні зв'язки, поєднувати традиційні й інноваційні форми роботи. Наприклад, проведення інтерактивних ігор, театралізованих заходів, проєктної діяльності чи квестів вимагає від педагога як глибоких знань, так і креативності в їх застосуванні. Таким чином, саме у сфері позашкільної роботи майбутній учитель найбільш повно відчуває необхідність володіння педагогічною майстерністю як інтегративною якістю [4, с. 139].

У дослідженнях сучасних науковців зазначається, що формування педагогічної майстерності майбутніх учителів у контексті підготовки до організації позашкільної роботи передбачає цілеспрямоване використання певних методичних підходів, які забезпечують

системність, ефективність і практичну спрямованість професійної підготовки. Позашкільна сфера характеризується високим рівнем варіативності форм діяльності, творчим характером взаємодії та акцентом на розвитку індивідуальності дитини, тому методичні орієнтири повинні враховувати ці особливості [2; 5; 6].

Одним із ключових є компетентнісний підхід, що орієнтує процес підготовки не лише на засвоєння теоретичних знань, а насамперед на формування практичних умінь і навичок організації виховної роботи. У його основі – розвиток у студентів організаторської, комунікативної, проектної та рефлексивної компетентностей. Це дає змогу майбутньому педагогові впевнено почуватися в ситуаціях творчого пошуку та прийняття педагогічних рішень у позашкільному середовищі. Важливим є також діяльнісний підхід, що передбачає активне залучення студентів до різноманітних форм практичної діяльності – педагогічної практики, організації гуртків, участі в проєктних і волонтерських ініціативах. Він дає змогу інтегрувати педагогічні знання з реальною практикою, формуючи навички самостійного планування, організації й аналізу виховних заходів. Завдяки цьому майбутній учитель поступово оволодіває педагогічною майстерністю не абстрактно, а через реальну взаємодію з дітьми.

Не менш значущим є особистісно орієнтований підхід, що забезпечує врахування індивідуальних можливостей і творчих здібностей як самих студентів, так і дітей у позашкільній роботі. У процесі підготовки майбутніх педагогів він проявляється у створенні ситуацій успіху, підтримці ініціативи, стимулюванні творчих пошуків. Такий підхід формує усвідомлення, що ефективна позашкільна діяльність неможлива без глибокої поваги до особистості учня. Вагоме значення має й культурологічний підхід, що розглядає позашкільну роботу як простір залучення дітей до національних і загальнолюдських цінностей. Для майбутніх учителів це означає інтеграцію у виховні заходи елементів української культури, традицій, мистецтва, що водночас збагачує педагогічний досвід і виховує в школярів почуття ідентичності й належності до суспільства [7, с. 120].

Окремо варто відзначити рефлексивний підхід, який спрямований на формування вміння аналізувати власну діяльність, визначати сильні й слабкі сторони, бачити перспективи вдосконалення. У підготовці до позашкільної роботи це проявляється у веденні щоденників педагогічної практики, обговоренні досвіду з викладачами та колегами, колективному аналізі проведених заходів. Така методика допомагає майбутньому вчителю поступово набувати власного стилю педагогічної взаємодії.

Оскільки позашкільна робота створює менш формалізовані умови та ширші можливості для розвитку особистості учнів, для педагога є необхідним використання спеціальних прийомів інтеграції педагогічної майстерності в систему фахової підготовки. Одним із базових прийомів є моделювання педагогічних ситуацій, коли студентам пропонують розв'язати проблемні завдання, що можуть виникнути під час організації позашкільних заходів. Це дає можливість тренувати педагогічний такт, вміння знаходити індивідуальний підхід до учня, формувати комунікативну компетентність. Такі вправи розвивають здатність до швидкої реакції й творчого застосування знань на практиці.

Другим важливим прийомом є інтерактивне навчання. У процесі підготовки майбутніх педагогів ефективним є використання рольових ігор, дискусій, тренінгів, що моделюють роботу гуртків, клубів чи дитячих об'єднань. Завдяки цьому майбутній учитель навчається не лише передавати знання, а й організовувати колективну діяльність, розвивати ініціативність і самостійність школярів. Значну роль відіграє й проєктна діяльність, що інтегрує елементи дослідницької, організаторської та творчої роботи. Під час створення виховних проєктів студенти вчать планувати, розподіляти обов'язки, прогнозувати результат, враховувати інтереси дітей. Це формує комплексне бачення позашкільної діяльності як простору для гармонійного розвитку особистості. Не менш ефективним прийомом є рефлексивні практики – щоденники педагогічних спостережень, аналіз проведених заходів, обговорення труднощів і досягнень під час педагогічної практики. Завдяки реф-

лексії майбутній учитель усвідомлює власний стиль педагогічної взаємодії, поступово вдосконалює комунікативні й організаторські уміння [3, с. 63].

Теоретико-методологічний аналіз проблеми інтеграції педагогічної майстерності в процесі фахової підготовки майбутнього педагога до організації в закладах позашкільної освіти дав змогу окреслити шляхи реалізації. Першим кроком у реалізації інтеграційного підходу є поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю студентів. Теоретичний курс педагогіки та психології повинен тісно корелювати з методикою викладання навчальних предметів і з організацією позашкільної роботи. Це дає змогу не лише сформувати знання про закономірності навчання і виховання, а й виробити практичні навички їх застосування. У цьому контексті особливого значення набувають педагогічні практики, під час яких майбутні вчителі мають можливість апробувати різні форми та методи роботи з учнями в реальному середовищі закладів освіти. Другим важливим шляхом інтеграції є використання практико-зорієнтованих завдань і проєктної діяльності. Студенти залучаються до розроблення сценаріїв виховних заходів, створення програм гуртків, організації волонтерських або соціальних ініціатив, що дає їм змогу відчувати власну відповідальність за результат педагогічного впливу. Проєктна діяльність сприяє розвитку креативності, лідерських якостей, уміння працювати в команді та взаємодіяти з різними віковими категоріями учнів.

Третім напрямом є впровадження інноваційних технологій навчання, які сприяють розвитку педагогічної майстерності. Сучасний учитель має володіти інформаційно-комунікаційними інструментами, методами дистанційного та змішаного навчання, технологіями інтерактивної взаємодії. Включення таких елементів у підготовку дає студентам змогу формувати навички роботи в цифровому освітньому середовищі й учитися адаптовувати традиційні методи до потреб нового покоління учнів. Четвертим шляхом інтеграції педагогічної майстерності є акцент на виховному аспекті професійної діяльності. Позашкільна робота, зокрема гурткова діяль-

ність, організація культурних і спортивних заходів, екскурсій, є дієвим інструментом соціалізації та розвитку особистості учня. Отже, підготовка майбутніх учителів повинна включати навчання методів роботи в неформальному освітньому середовищі, що передбачає розвиток комунікативної культури, емпатії, уміння створювати позитивний мікроклімат у колективі.

П'ятим напрямом є формування рефлексивних умінь, оскільки педагогічна майстерність неможлива без здатності аналізувати власну діяльність, оцінювати її ефективність, виявляти сильні й слабкі сторони. Запровадження в навчальний процес щоденників педагогічної практики, портфолію досягнень, системи самооцінювання сприяє розвитку критичного мислення та професійної самосвідомості студентів. Шостим важливим шляхом є інтеграція педагогічної майстерності в міждисциплінарний контекст, адже підготовка майбутнього вчителя не може обмежуватися лише спеціальними предметами. Вона має спиратися на гуманітарні, психологічні, соціальні знання, що дають змогу комплексно розуміти дитину як особистість. Саме міждисциплінарний підхід забезпечує глибину педагогічного впливу й формує вчителя як універсального фахівця, здатного працювати в умовах освітніх інновацій і суспільних змін.

Важливою умовою інтеграції педагогічної майстерності є створення сприятливого освітнього середовища в закладах вищої освіти. Атмосфера довіри, партнерства між викладачами та студентами, можливість для творчої самореалізації сприяють формуванню позитивної мотивації до педагогічної діяльності. Викладачі є не лише носіями знань, а й зразками педагогічної культури, які передають майбутнім учителям професійні цінності, етичні норми та педагогічний такт.

Висновки. Отже, процес підготовки майбутнього вчителя до організації позашкільної роботи неможливий без системної інтеграції педагогічної майстерності. Це вимагає поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю, розвитку особистісних якостей із формуванням професійних умінь, наставництва з рефлексивною самооцінкою. Тільки в такому цілісному поєднанні формується

педагог, здатний творчо й ефективно організувати позашкільну діяльність, робити її дієвим засобом виховання та розвитку школярів, а також власного професійного становлення. Методичні підходи до інтеграції педагогічної майстерності в підготовку майбутніх учителів включають компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований, культурологічний і рефлексивний. Їх комплексне застосування дає змогу сформуванню не лише системи знань і навичок, а й цілісну професійну позицію

педагога, здатного творчо й ефективно організовувати позашкільну роботу. У результаті педагогічна майстерність є не теоретичною категорією, а реальним інструментом розвитку й виховання дітей у позааурочній сфері. Як наслідок позашкільна робота стає не додатковим елементом освітнього процесу, а органічним складником педагогічної системи, що сприяє гармонійному розвитку особистості дитини й утвердженню високих стандартів педагогічної діяльності.

Список використаних джерел

1. Бабенко І. В. Роль педагогічної майстерності в ефективності організації освітнього процесу. *Педагогічна майстерність майбутнього вчителя: поступ, становлення, удосконалення і зростання* : матеріали Міжнарод. наук.-практ. форуму (м. Полтава, 5 червня 2025 р.) / за ред. проф. М. В. Гриньової. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2025. С. 69–73.
2. Берека В. Підготовка педагогічних кадрів для позашкільних закладів в умовах реформування освіти. *Рідна школа*. 2000. № 3. С. 63–66.
3. Упровадження сучасного змісту позашкільної освіти: підготовка педагогів : методичні рекомендації / упоряд. : В. В. Вербицький, А. В. Корнієнко, В. В. Мачуський. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. 144 с.
4. Кравцова Т. О. Розвиток професіоналізму майбутніх магістрів у процесі практичної підготовки у закладах позашкільної освіти. *Наукові записки. Серія «Педагогічні науки»*. 2021. № 194. С. 139–144.
5. Могілевська В. М. Розвиток позашкільної освіти: інноваційні підходи до управління галуззю на регіональному рівні. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2016. Вип. 48. С. 18–26.
6. Мосякова І. Ю. Концептуальні основи модернізації змісту позашкільної освіти : практико орієнтований посібник. Київ : Педагогічна думка, 2018. Ч. 1. 121 с.
7. Семенов О. С. Методичні та практико-нормативні засади функціонування змісту діяльності позашкільного навчального закладу. *Наукові записки РДГУ*. 2016. Вип. 13 (56). С. 119–124.
8. Хамська Н. Б., Киналь А. Ю., Полянська К. С. Практико-орієнтований підхід у формуванні загальнопедагогічної компетентності майбутніх учителів. *Наукові записки. Серія «Педагогічні науки»*. 2023. № 211. С. 290–301.

References

1. Babenko, I. V. (2025). Rol pedahohichnoi maisternosti v efektyvnosti orhanizatsii osvitnoho protsesu [The role of pedagogical skills in the effectiveness of organizing the educational process]. In M. V. Hrynova (Ed.), *Pedahohichna maisternist maibutnoho vchytelia: postup, stanovlennia, udoskonalennia i zrostantia* [Pedagogical skills of a future teacher: progress, formation, improvement and growth]: materialy Mizhnar. nauk.-prakt. forumu (P. 69–73). Poltava: PNPu imeni V. H. Korolenka [in Ukrainian].
2. Bereka, V. (2000). Pidhotovka pedahohichnykh kadriv dlia pozashkilnykh zakladiv v umovakh reformuvannia osvity [Training of pedagogical personnel for out-of-school institutions in the context of educational reform]. *Ridna shkola* [Native school], 3, 63–66 [in Ukrainian].
3. Verbytskyi, V. V., Korniienko, A. V., & Machuskyi, V. V. (Comps.). (2020). Vprovadzhennia suchasnoho zmistu pozashkilnoi osvity: pidhotovka pedahohiv [Introducing modern content of extracurricular education: training of teachers]: metodichni rekomendatsii. Kropyvnytskyi: Imeks-LTD [in Ukrainian].
4. Kravtsova, T. O. (2021). Rozvytok profesionalizmu maibutnikh mahistriv u protsesi praktychnoi pidhotovky u zakladakh pozashkilnoi osvity [Development of professionalism of future masters in the process of practical training in extracurricular education institutions]. *Naukovi zapysky. Pedahohichni nauky* [Scientific notes. Pedagogical sciences], 194, 139–144 [in Ukrainian].
5. Mohilevska, V. M. (2016). Rozvytok pozashkilnoi osvity: innovatsiini pidkhody do upravlinnia haluzziu na rehionalnomu rivni [Development of extracurricular education: innovative approaches to industry management at the regional level]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh* [Pedagogy of the formation of a creative personality in higher and general education schools], 48, 18–26 [in Ukrainian].

6. Mosiakova, I. Yu. (2018). Kontseptualni osnovy modernizatsii zmistu pozashkilnoi osvity [Conceptual foundations of modernization of the content of extracurricular education]: praktyko oriietovanyi posibnyk (Vol. 1). Kyiv: Pedahohichna dumka [in Ukrainian].
7. Semenov, O. S. (2016). Metodichni ta praktyko-normatyvni zasady funktsionuvannia zmistu diialnosti pozashkilnoho navchalnoho zakladu [Methodological and practical and normative principles of the functioning of the content of the activities of an extracurricular educational institution]. *Naukovi zapysky RDHU* [Scientific notes of RDHU], 13 (56), 119–124 [in Ukrainian].
8. Kham'ska, N. B., Kynal, A. Yu., & Polianska, K. S. (2023). Praktyko-zoriietovanyi pidkhyd u formuvanni zahal'no-pedahohichnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv [A practice-oriented approach to the formation of general pedagogical competence of future teachers]. *Naukovi zapysky. Pedahohichni nauky* [Scientific notes. Pedagogical sciences], 211, 290–301 [in Ukrainian].

Надійшла 30.08.2025

Прийнята 12.09.2025

Опублікована 15.10.2025